Erityisasiantuntija Juuso Suomento
Tieto- ja turvallisuusosasto / turvallisuusyksikkö

Lausunto
3.11.2023

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta (U 61/2023 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä (U 61/2023 vp) eduskunnalle edotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta. Liikenne- ja viestintäministeriölle on aikaisemmin varattu mahdollisuus kommenttien esittämiseen U-kirjelmää laadittaessa.

Komission ehdotuksen yleisenä tavoitteena on helpottaa eurooppalaisen vammaiskortin ja vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoiden vapaata liikkuvuutta, kun he matkustavat tai vierailevat toisessa jäsenvaltiossa. Ehdotuksen tarkoituksena on tarjota eurooppalaisen vammaiskortin haltijoille heidän matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa mahdollisuus hyödyntää yhtäläisin ehdoin vammaisille henkilöille tarjottuihin palveluihin, toimintoihin ja järjestelyihin liittyviä erityisehtoja tai erityiskohtelua. Ehdotuksen tarkoituksena on myös tarjota eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoille heidän matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa mahdollisuus hyödyntää yhtäläisin ehdoin vammaisille henkilöille tarkoitettuja tai varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä.

Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan osalta aloitteella korvataan järjestelmä, joka otettiin käyttöön neuvoston suosituksella 98/376/EY, jossa säädetään vapaaehtoisesta eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan mallista ja helpotetaan pysäköintiluvan tunnustamista kaikissa jäsenvaltioissa. Ehdotuksessa vahvistetaan yhteiset säännöt ja edellytykset, jotka koskevat eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä, sekä yhteinen malli, jota kaikkien jäsenvaltioiden on käytettävä ja joka korvaa kaikki olemassa olevat kansalliset pysäköintiluvat.

Yhteinen malli helpottaa vammaisten henkilöiden liikkumista ja kortin käytön valvontaa eri jäsenmaissa. Aloitteella ei pyritä yhdenmukaistamaan kelpoisuusperusteita, -edellytyksiä tai arviointimenettelyjä vammaisaseman saamiseksi jäsenvaltiossa. Tämä kuuluisi edelleen jäsenvaltioiden toimivaltaan. Ehdotuksessa ei myöskään aseteta yksityisille toimijoille tai

viranomaisille velvoitteita, jotka koskevat erityisehtojen myöntämistä. Sillä varmistetaan ainoastaan, että kun tällaisia erityisehtoja tai -kohtelua myönnetään, niitä olisi tarjottava yhtäläisin ehdoin kaikille vammaisille henkilöille, joilla on eurooppalainen vammaiskortti tai eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa.

Komission ehdotuksen mukaan eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa myönnetään tai uusitaan fyysisenä lupana, ja sitä voidaan täydentää digitaalisessa muodossa. Pysäköintiluvan digitaalisesta muodosta ei ole saatu komissiolta tarkempaa selvitystä. On kuitenkin selvää, että kortin on oltava jollakin tavalla näkyvissä ajoneuvossa, jotta pysäköinninvalvonta voi todentaa kortin olemassaolon.

Yksi Suomen tieliikennelainsäädännön keskeisimmistä tavoitteista on tasapuolisten liikkumismahdollisuuksien turvaaminen. Erityisryhmien oikeuksien huomioimisella pyritään niin sanotun tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteuttamiseen. Suomessa on tällä hetkellä käytössä liikkumisesteisen pysäköintitunnus, jonka myöntämisestä ja käytöstä säädetään tieliikennelaissa. Lupa vastaa direktiiviluonnoksessa esitettyä vammaisen henkilön pysäköintilupaa.

Liikkumisteisen pysäköintitunnuksen myöntää Suomessa Liikenne- ja viestintävirasto. Tieliikennelain mukaan liikkumisesteisen pysäköintitunnuksella tai vastaavalla ulkomaalaisella tunnuksella ajoneuvon saa pysäköidä liikennemerkillä osoitetusta kiellosta tai rajoituksesta huolimatta 1) maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta, 2) alueelle, jossa pysäköinti on kielletty liikennemerkillä C38 tai C39, 3) rajoitusta pidemmäksi ajaksi alueelle, jossa pysäköinnin enimmäisaikaa on rajoitettu.

Direktiiviehdotus on kannatettava niin tasapuolisten liikkumismahdollisuuksien kuin valvonnankin näkökulmasta. Tieliikennelain mukaisesti Suomessa tunnustetaan jo tällä hetkellä vastaavat ulkomaalaiset luvat. Lupien valvontaa helpottaisi, mikäli kaikkien EU:ssa myönnettyjen lupien ulkoasu olisi yhtenäinen. Direktiivi myös varmistaa sen, että Suomessa myönnetyt pysäköintitunnukset tunnustettaisiin muissa Euroopan Unionin jäsenvaltioissa tehokkaasti. Tämä helpottaa niiden henkilöiden liikkumista muissa EU-maissa, joille on myönnetty kyseinen pysäköintitunnus Suomessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 4
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi